

ombudsman

veřejný ochránce práv

Co zjistil ombudsman z **návštěv KOJENECKÝCH ÚSTAVŮ?**

410 dětí ve **23** kojeneckých ústavech v Česku. (podle údajů MPSV k 31. 3. 2023).

Jak plní Česko své závazky?

2020

2021

2015

ČR je kritizována třeba na

- Evropském výboru pro sociální práva,
- Výboru OSN pro práva dítěte či
- Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením.

5 kojeneckých ústavů se 170 dětmi navštívili

zaměstnanci Kanceláře veřejného ochránce práv od listopadu 2023 do března 2024.

Navštívili menší zařízení, i ta s velkou kapacitou od různých zřizovatelů napříč Českem.

Série návštěv dětských domovů pro děti do 3 let věku se uskutečnila v kontextu blížícího se zákazu umístování malých dětí do ústavních zařízení, což ombudsman vítá.

SHRNUTÍ NĚKTERÝCH ZJIŠTĚNÍ

1 **Dvě třetiny** tvořily děti starší 3 let, ačkoliv jsou kojenecké ústavy určeny především pro nejmenší děti.

Každé 10. dítě bylo ve věku 10 let a více.

2 Děti, jejichž zdravotní stav vyžaduje lůžkovou zdravotní péči, byly výraznou menšinou (v jednom z navštívených zařízení nebylo žádné takové dítě).

3 Děti umístěné společně se svými sourozenci převažovaly.

60 %

4 **51 %** Podíl romských či poloromských dětí v navštívených kojeneckých ústavech dosahoval 51 %. Podle kvalifikovaných odhadů přitom v Česku žije přibližně 2,3 % Romů z celkové populace. **2,3 %**

5 Více než čtvrtina dětí v kojeňáku pobývala déle než 3 roky. Část dětí zde žije od novorozeneckého věku.

6 **84 %** Většinu dětí (84 %) umístily do zařízení soudy. Výběr zařízení odůvodnily nejčastěji volnou kapacitou pro sourozeneckou skupinu a předchozím pobytem dětí v kojeneckém ústavu na základě smlouvy, případně pobytem v přidruženém ZDVOP. Jde tedy o jiné důvody, než je potřeba zdravotní péče.

CO BUDE DÁL?

- Většina navštívených kojeneckých ústavů nemá jasný transformační plán, ani cílový stav transformace. A to přesto, že od 1. ledna 2025 má platit zákaz umístování nejmenších dětí do ústavních řízení.
- Navzdory tomu nadále přijímají další děti.
- Velmi znepokojivým zjištěním je, že u řady umístěných dětí není zřejmé, kdo jim v případě zrušení kojeňáků zajistí péči.
- V brzké době, v řádu několika málo měsíců, dopadnou na kojenecké ústavy a děti v nich umístěné zásadní změny. Přípravenost celého systému se ale jeví jako velmi nízká.
- To je alarmující a vyžaduje to urgentní opatření ze strany odpovědných rezortů.

DOPORUČENÍ OMBUDSMANA

MINISTERSTVU ZDRAVOTNICTVÍ, MINISTERSTVU PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ A ZŘIZOVATELŮM

Cílem je transformovat stávající kojenecké ústavy ve vhodné nízkokapacitní služby rodinného typu.

Neodkladně předložit vládě novelu zákona o zdravotních službách s takovou úpravou center komplexní péče, která dětem zajistí vhodné personální i materiální podmínky (tak aby co nejvíce připomínala rodinné prostředí).

Podporovat zvýšení počtu pěstounů, a to jak na přechodnou dobu, tak dlouhodobých (např. vést celostátní kampaně na nábor nových pěstounů).

Předložit vládě komplexní změnu systému péče o ohrožené děti.

Transformovat stávající kojenecké ústavy, které zřizovatel zřizuje tak, aby personální a materiální podmínky odpovídaly zvolenému druhu služby a cílové skupině.

Více informací najdete v **Souhrnné zprávě z návštěv 2024.**

Kojenecké ústavy někdy také označovány jako kojeňáky nesou oficiální název dětské domovy pro děti do 3 let věku.